

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Vákár L. könyv- és papirkereskedése Csikszereda, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.
— Telefon hívószám 20. —

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. ÉLTHES GYULA

Előfizetési ár: Egész évre 16 kor. (Külföldre 20 K.
Félévre 8 kor. Negyedévre 4 kor.
Hirdetési díjak a legolcsóbban számíttatnak
Kéziratok nem adatnak vissza.

Betlehem szava.

Azon gondolkozom, hogy mi lenne Karácsony szent éjjelén Betlehemben, ha isteni öntudatának megkapó komoly ságával és szent emberségének vonzó, fájdalmas mosolyával egyszerre csak megjelenne a kis Jézus angol, török, francia, német, kanadai és magyar katonáknak és azt kérdezné tőlük:

— Mit kerestek itt?

Bizony, úgy gondolom, nem tudnának felelni s nagyon megszégyenlenék magukat. Mert hiába hebegnének jólismert frázisaikról angolok, franciák, hiába düllesztené mellett a német, magyar-török testvériség is.

A kisdéd rájuk pirítana, mondván:
— Hát a szeretet?*

S nagyon, nagyon szomorúan folytatná szemrehányásait a száműzött, sohasem is ismert szeretetről „aki e világra jött, de övéi be nem fogadák őt“. A Szeretetről, mely már közel kétezer éves végrendelete a betlehemi kisdédnek s még csak olvasni se akarják az emberek ezt a végrendeletet. Az örökösök apró, nyomoruságos koncokon marakodnak: az evangélium kincse nem kell nekik. — Véres zászlóikat immár kontrasztosan borzalmas kereszteshadjáratban lobogtatják. Hívó muzulmán védi — keresztényekkel s fauafikus buddhista támadja — keresztényekkel — a Szentföldet. Pedig nincsen még csak Szaladin szultán se, aki lovakat kötne a Szentsír templomába.

Ehelyett Mamucon oltárán irtózatoss emberver ömik szét s évezredes kincsek omlanak le róla, mint pernye és hamu: a pogány Szarurnusz mohó étvágygyal tart ünnepi tort belőlük a század szégyenére. Idejutott a vad önzés, kapzsiság, anyagiasság és embertelen humanizmus kereskedelmileg jól megalapozott, tudományos szósszal feleresztett s a szépirodalomban jól kicikornyázott és — fájdalom — az életfel fogásba mesterségesen beleoított jelszava.

Nem lehet ezt elfagadni.

A történelem óriási kataklizmái óriási tévedések folyamán.

S ezalatt az óriási nép, amelyet mint egy nagy gyermeket állítottak bele a rémségekbe, három évi szenvedésben felnövekedett s most már az erőszakos forradalmakat jellemző kamasztempóval alkot magának új törvényeket és prófétái nem a háborus uszítók, hanem akik békéről, bőségről beszélnek neki.

Mert hát a háboru kincseket fal s nyomort szül.

Ugy-e, milyen jó volna most a mindent megértő, mindent megértető s mindenben együttérző szeretet?

Ugy-e, milyen boldogok most ott, ahol nem kell ettől — a háboru nyomában felemelkedő — rémtől félni?

Ha volt valami bennünk, ami az erős szeretet jegyében született s nevelkedett, az most is állja a tűzpróbát, mert a szeretet az egyetlen produktív, békés hatalom.

Ebből születik a megériés és ezzel a megértéssel viszik fiaink, asszonyaiuk, aggjaink a háboru vérontásos, nyomasztó — és újra vállravezett — keresztjét. Aki dolgozott, most harcol és meghal, aki csak dajkált és gögicsélt, most irtó munkát végez, aki meghalni készült már, most újra izzad és dolgozik, mert helyette fiatalok hulltak el.

Erről beszél Betlehem, erről beszél a kis Jézus.

A „Quo Vadis“-ban Petronius, a büszke római, azt veti szent Pálnak:

— „Hellász a szépet szülte, Róma erőt adott a világnak.. mit hoztok ti, keresztények?“

S felel az apostol:

— „Mi a szeretetet hozzuk“.

Vajjon e világháboru borzalmi között megérti-e, megérzi-e Európa, hogy Hellászt ugyan majmolta, Rómát is utánozta, de izig-vérig keresztény még nem volt s ha lenni nem akar, el kell pusztulnia?

Pedig ma — fájdalmas szeretettel — ezt jósolja neki Betlehem.

Biró Ferenc.

Ajándék.

Régi szép szokás, hogy karácsonykor és újév napján az emberek ajándékkal örvendeztetik meg azt, aki nekik kedves. Miért álljunk meg azonban e nemes szokás gyakorlása közben a család és a legjobb ismerősök szűk körénél? Nem legkedvesebb mindnyájunkra nézve a világháboru rettenetes megpróbáltatását szenvedő haza? Ime pedig: magyar hazánk nemhogy ajándékot várna fiaitól, hanem éppen ő ad nekik igen érdekes karácsonfiat a sokféle haszonnal és kedvezménnyel egybekapcsolt hetedik hadikölcsön meghosszabbításában.

Ezt el nem fogadni súlyos megbántás lenne, sőt még viszonzni is illik és kell is. Viszonzzuk a magyar hadikötvényeket feltétlenül megillető teljes bizalommal s a december végéig kiterjesztett jegyzésben való őszinte buzgósággal. Aki még nem jegyzett, sietve pótolja mulasztását, aki pedig már jegyzett, egészítse ki azt vagyoni képességének szélső határáig. És aki ajándékot szánt karácsonyra

vagy újévre a szeretteinek, nyújtsa azt hadikötvény alakjában; ez igen becses, tartós és nemes ajándéktárgy lesz.

Egyszersmind pedig megajándékozunk ilyen módon a hazát pénzügyi helyzetének megszilárdulásával s a lassan közeledő béke léptelének meggyorsulásával, mert az ellenség kétségen kívül hamarabb abbahagyja a küzdelmet, ha belátja, hogy bőven van erőnk azt bármennyig is az eddigi sikerei állani s a szívesen kínált békét szükség esetén ki is kényeszeríteni.

Ime, mily drága ajándékokat adhatunk a hazának, minden áldozat nélkül. Sőt minél pazarabban adjuk, annál dusabb jutalomban részesítjük önmagunkat, mert hiszen a haza jóléte mindnyájunké.

József főherceg.

Nincsen semmi aktuálitása, nem vártam és kerestem semmiféle alkalmat, amelynek ötletemből írni kellene József főhercegről, elvégre is, ami azt illeti, ő valóban mindig aktuális Magyarországon. Azért írok róla, mert amikor kint csatangoltam a harctereken, amikor a szenvedő és vérző katonák bánatos világában jártam, akkor sokszor elhatároztam magamban, hogy egyszer én is írni fogok József királyi hercegről. Nehéz volt elhatározni magamat, mert nem szeretek általában dicsérni, különösen nem igen szoktam tábornokokat dicsérni és legfőképpen ritkán jut eszembe az, hogy főhercegeket dicsérjek. Pedig József főherceget dicsérni kell, őt minden főlélesleges lojalitás nélkül is magasztalni lehet és mélyen átérzem minden szavát annak, amit itt róla papírra vetek. Nem tudom, hogy milyen hadvezér mert ehhez nem értek, csak továbbíthatnám azt, amit mindenfelé hallottam róla, hogy a legnagyobb katonai tehetségek közül való.

Mondom, én ezt nem tudom, de azt tudom, hogy a világ legjobb emberei közé tartozik. Hogy valaki a fronton — tábornoki egyenruhában — olyan nagyon jó legyen, az csudaszámba menő dolog, olyasvalami, amivel elvéte lehet csak találkozni. Én nem is találkoztam. Hanem amerre József főherceg frontján valaha is megfordultam, mindenütt szeretettől sugárzó himnuszok és hőskötemények szárnyaltak róla a közkatona kicserepedett szájából. Mert az a fontos, amit a közkatona mond. A magyar közkatona pedig, valóban édesapjának tartja József főherceget, olyan hálálkodva, olyan rajongva, olyan szerelmesen beszél róla, hogy meghatottan kell fölfigyelni erre a magyar beszédre. Istenem, milyen nagy dolog is az, ha valaki a fronton ember marad, jó ember marad! A fronton, a lövészárkokban, a fedezékekben jót tenni a közkatonával, vigyázni rájuk, kedvezni nekik, jó szóval lenni hozzájuk, ez valami egészen különlegesen nagy dolog. Mert odakint a tüztől körülöfolyt árkokban olyan nagy szükség van egy kis jóságra, egy kis gyöngédségre, egy kis türelemre. Mert ebben nélkülöznek a legtöbbet a katonák, tán minden nagy nélkülözéseik között. Ezt felejtették el, ezt a jóságos, megbecsülő, kedves hangot, amelyen ember szól az emberhez. Hiszen, a közkatona, azonkívül, hogy minden szenvedésre kész, minden nélkülözést elviselni tudó harcos, azonkívül, a közkatona is ember. Ezt mondja,

ezt tudja, ezt hirdeti József főherceg és így bánik mindazokkal, akikre kiterjed áldott kezeinek melegítő simogatása.

Könyvek gördültek végig a bakák vértől és a föld minden piszkától barázdált ábrázatain, amikor József főhercegről kezdtek beszélni. Nem hallottam más hangon kiejtett szót róla, mint az imádkozás hangján. Szeretik, imádják, mert az övéké, mert kijár közéjük, mert valóban megosztja velük a szenvedést, a veszedelmet, mert meghallgatja, kikérdezi a panaszukat, mert bátorítja, biztatgatja őket, mert segít rajtuk, mert valóban fáj neki az, ami önéiké fáj. Nem legenda, hanem igazság az, hogy József főherceg megosztja a bakáival a szenvedéseket, a gyötrelmeket, sőt a nélkülözéseket is. Naphosszat elidőzik köztük, jó szóval vigasztalja, bátorítja őket és a jó szóra olyan nagyon nagy szükség van erre. Tőle mindent szabad kérni, vele mindenkor lehet beszélni a közkatonának, mert ő úgy érzi, azért van ott, hogy segítsen ezeken a szegényeken, ezeken a szenvedőkön, ezeken a nélkülözőkön. Mind a két kezével segít rajtuk, mind a két karját kitarja feléjük és egész ezire ott dobog közöttük.

Talán a legjobb ember az egész világon József főherceg, ennyi jószágot, ennyi szívet, ennyi megértést még tőle senkiben sem láttam. A bakák minden bajukkal hozzá fordulnak, körülveszik és mindent mernek kérni tőle. Egy időben a tiszt urak megsokalták, hogy annyian zavarják és háborgatják a fronton való bolyongása közepette a főherceget és parancsot adtak ki arra, hogy ne szabad közvetlenül a főherceg elé járulni kívánságaikkal és panaszaikkal. Tudomást szerzett azonban erről a főherceg és nyomban intézkedett, hogy ezt a parancsot visszavonják és új parancsot adott ki, amelyben megengedik a legénységnek, hogy a főherceget bármikor, bárhol megszólíthassa. Ezt is csak úgy beszéltek róla a közkatonák, mint a hogy beszéltek róla még ezer megható történetet, valóságos legendakör övezi és bizonyos, hogy ha lepereregnek a háború irgalmatlan éveit, ha megint kiderül a béke felhőtlenége, ő lesz a legnépszerűbb és legáldottabb nevű tábornok a monarchiának, akiről a nagyapák az unokáiknak, az apák a gyermekeiknek mesélnek könyvelábado szemekkel, hálától remegő hangon.

Nem lehet senkihez sem hasonlítani, egé-

szén különleges, sajátos és egyedülálló, nemes, valóban királyi férfi. Nem lehet József főhercegről idealizált képet festeni, a legszebb kép is legfeljebb csak hűséges és találó lehet. Három esztendő óta hordozom magamban azt a képet. Odakint a pusztulásnak és a kinnak a hazájában, a harctereken rajzolódott ki előttem megható alakjának minden vonala és régen érzem a szükségét annak, hogy elmondjam róla, amit tudok. Mindent elmondami óra úgy sem lehetne, de megkönnyebbül az ember, ha valami különösen meglepet, ha valami nagyon jól tud beszélni róla. Ha legalább köszönetet mondhat neki. Nekem is lelki szükségem volt ez, aki pedig ritkán érzek e fajta lelki szükségét. Én velem is megüzenték a tűzvonalból a magyar katonák, hogy az ő jószágos főhercegeket nagyon imádják, nagyon tisztelik, odáig vannak érte, mert mivelhogy olyan igen-igen áldott jó ember,

Göndör Ferenc.

BRESZTLITOVSK.

A szemünk, a szívünk Bresztlitovszk felé névedezik, ahol a reményszínű asztalnál orosz, német, magyar, osztrák, bulgár és török katonák ülnek, akik kardjaikat lecsatolták, hogy a fegyverszünetről tanácskozzanak. És végig az ezernyolcszáz kilométeres északi fronton a katonák a földbe szúrták szuronyaikat, az ágyuk ásítognak a ködben s az egyik lövész-árokából átkiáltanak a másikba: Emberek vagyunk!

Az áhitatos, megváltó-várásnak ezt a hangulatát primitív olasz mesterek képein érezhettük, hogy ülnek az emberek és néznek a messziségbe és várják a béke boldogságát. A világ véres arca elsápad és mint a teli hold a hómezők fölött hidegen sugárzik a béke. Oroszország megmentette Európa hitét és ebben a rejtelmes, kifürkészhetetlen és szent Oroszországban most láncokat letéptek a polgárháború szelindekét, az entente aranya gurul végig a nagy birodalmon és az arany nyomában, mint aanyiszor, ömlik a vér, mintha dézsából öntenék szibériai országutakon, testvérvér, egyszínű, egyszagu az ellenségével. Az Urál és a Don vidékén Kornilov és Kaledin emelik magasra a polgárháború zászlóját, Pétervárott pedig a reakciós kadettpárt összeesküszik a bolsevik kormány ellen, amely

békét akar és le akarja rázni népe nyakáról az entente zsarnokság gyalázatos örvét. Ismerjük a nagy orosz dráma szereplőit, akár „Az ember tragédiája” képei játszódniának le előttünk.

Az emberiség tragédiája volna, ha Kornilov napoleoni kalandja és a kadettek államcsinyje átmenetileg is megbénítaná a fegyverszüneti tárgyalásokat. Az orosz katona már békét kötött a fronton, a béke édes ízét már érzi, a szíve már haza repes, csoportokban indul jeges göröngyökön taposva a falujába. Ezeket tűzvonalba már nem küldheti semmi föld vagy égi hatalom. Az orosz polgárháború utolsó lobogása a gyűlöletnek, az átoknak, a lidércnek. A láng kialszik, csak az éjszakában van szükség máglyákra és fáklyákra, virrad Bresztlitovszkban.

KÜLÖNFÉLÉK.

Lapunk olvasóinak és előfizetőinek boldog ünnepeket kívánunk!

— **Személyi hír.** Göllner Béla marosvásárhelyi kir. ítélőtáblai tanácselnök városunkban tartózkodott és a kir. törvénytörvénykezését megvizsgálta.

— **Törvényhatósági bizottsági tagok választása.** Az időközben halálozás folytán megüresedett törvényhatósági bizottsági tagsági helyek betöltésére a választás december 29-én tartatik meg. Választások lesznek Gyergyómetén, Ditrón, Rákocson, Taploczán, Csikszentgyörgyön, Tusnádon és Kászonytizen.

— **Új rendőrkapitány-helyettes.** Kovács János rendőrkapitány szabadságának tartamára, miután Mihály Lajos vármegyei aljegyző az árvaszekhez visszarendeltetett, a rendőrkapitányi teendőket Márton László dr. városi főjegyző biztatott meg.

— **Új doktor.** Révész Béla, Révész Gyula m. kir. állatorvosi egészségügyi felügyelő fia, a budapesti állatorvosi főiskolán, hol assistens, az állatorvosi tudori vizsgát a napokban kitüntetéssel tette le.

— **A Vöröskereszt választmányának végleges bizottsága** az uton hozza a közönség tudomására, hogy a Pro Transsylvania javára folyó év december hó 31-ére tervezett jótékony estély közbejött akadályok miatt elhalasztott a farsangra.

A „CSIKI LAPOK” TÁRCAJA.

A „Vasszékely“-szobornál!

Él itt egy nép, mely a magyarral egy lett;
Erős, mint földje, melyet herc fog át,
S mely, mint mesés bölcsőjű, multu nemzet
Tulélte rég az ország közjogát.
Szegény mint völgyei, melyek befutják,
S habár ez ő föld nem volt édeni,
Elsőnek szállta meg hadnak útját
A trónt s hazát kellett megvédeni!

Kenyér fakadt e mostoha talajból
Napestig dolgos két keze nyomán!
Imádságos kis könyve biztató volt
S a bibliában élő hagyomány!
A nyáj kolompja állítá dologba,
Madár zenéje szóla mentiben,
Tagján verejték-táncát egyre ropta
S az estharang szavára elpihent.

Aztán vasárnap ünnep délutánján,
Útszéli tiszta, törpe kőpadon,
Galambbugos kapu tövében állván,
Hol illatos akácfa-árny vagyon,
Hol nyalka párok is sütkérezének
S havasi csermely csendesesen csobog:
Világ sorjáról folyt a szó, az ének...
Szegény szerények voltak s boldogok!

És jön a behívó királyparancsa...
Elsírja titkon földi végzetét...
Egy néma csók a könnyező sok arcra
S felölti gyorsan dus fegyverzetét...
Szétnéz a zsindeyes kis házi tájon...
Hiába minden! Másképp nem lehet...
Indul, elhagyva bizást, oh de fájón
Hitvest, anyát, szerelmet, gyermeket!...

Előttem képe bár emléke utja
Történelem lapjára oly kevés,
A képzelem sasszárnya meg se futja,
Oly vérbefult a rá emlékezés...
Székely családifák duzzadó virága,
Megannyi karba fűzött láncszemek...
Nem, nem lehet feledni, aki látta,
Middőn dalolva, vigan mentenek!...

Es vitte gőzkocsi és harci vágya,
Hol falvak égnek... ágyu mennydörög.
Fel, fel a zord észak fagyos honába,
Hol bus a lengyel, zsaruoklánc csörög...
Volhynia hős véritatta síkján,
A Dnyeszter partján és a Bug terén,
Kárpáti szikla közt szuronyal irván
A második székely hőskölteményt!

Aztán az Adria felő viszonzón...
A jéghegyek közt dél babérja nő...
Regés, bus alvilág lesz szép Isonzónk
S kopár Doberdó síkja vérmező...
Szent Gabrielnak arca meg nem ingott,
Ily vastenyérbe tette pallosát
S a győzedelmi kar végig suhintott
E hitzegők lakozta poklón át!

Majd visszahozza zászlóját a székely!
Nem békeszélő, új harc lengetti!
A sutgó hírek valójába betelt...
Földöntutó... és ég, mi szent neki!
Mint megszégett oroszlan a homokban,
Bősz furdaként az éji vadra megy
Es tompa kopanással hull a horda
S ijesztőn domborul a hullahegy

E rég kegyén nőtt kigyó fajzatából
Gólyót sem érő martalóc hadat
Kikorbácsolta földje templomából,
Mint undokul hátába támadt...
S áll még Gyimes, Ojtoz, Úz völgye megvéd,
Magyar testvéreim, ne féljete!
Mienk e föld, e szép magyar hazánk még,
Míg napkeletre laknak székelyek!

Ne buslakodjatok apátlan árvák
S ti sorsotokra büszke özvegyek,
Sohajaid az utat megtalálták,
Sirámotokra nyílnak az egek...
Hogy nagyjaink megilletődve lássák
Törösvár-szoros Leonidászai
Dicső, csodás feltámadását
E „Vasszékely“-ben felcsillámlani!

S mely forrásból meríté ezt a virtust
S legendás hírét ellenségénél?
Örökre a szívébe zárta Krisztust
Hol istenes hit szent szikrája él!

A „székely“ név e szívbe mély gyökért vert,
S e névvel ajkán büszkén harcoló,
Örök hálával, ősi tüzzel oh mert
Nemessé tette a királyi szó!

E hit, e fajtudat, e tróni hűség,
E név ma is egyetlen mindenünk.
S kelet örlekeként, hogy ormán ül még:
Aldjátok érte térden Istenünk!
Áll még holtában is tölgyként a székely,
Hírét harsogja száz hogy, völgy, halom,
S a puskatussal sújtó kezével
Vassá avatja most az irgalom?

Zarándokolj tehát e néma hőshöz,
Nem hullatott hiába honfivért...
Es holtig gyászruhába oh ne öltözz
E holt él most halandó lelkeért...
Csorduljon hát ki könnyetek patakja!
Minden kis cseppe szívetekre méü...
A könny, a lelki kin enyhültét adja
Es újra él az elhaló remény!...

A fájdalom csak addig gyötri ébren,
Míg oszlatónak könnye megjelen,
Mint vastól fölszegett tartó rögében
A hajnal gyöngye nyári reggelén...
Vitézi tette koronás glóriája
Attör e fájdalom ködén a bűn...
Szent áhitattal nézzetek ma rája
Csodás idők zengő szimbolum!

Kik e világharc minden nagy csatáin
Küzdöttek, miut károly-keresztsek,
Ifjú királyunk székely katonái,
Honvédeim s ti 82-esek!...
Jövel! Ragyog a fogadalmi oltár!
Gyopárt a Hargitáról hozzatok!...
Te élsz, hazád mártirpaizsa voltál...
A hős halottak halhatatlanok!

Embery Árpád.

Mindenki teljesítse kötelességét és jegyezzen a hadikölcsönre.

Előfizetőinkhez. Kérjük előfizetőinket, hogy a hátralékos előfizetési díjakat hozzánk postafordultával beküldeni sziveskedjenek, mert ellenkező esetben kénytelenek leszünk a Csiki Lapokat beszüntetni és a hátralékos díjakat bírói uton felhajtani.

— **Mezőssy miniszter az ingatlanforgalmi rendeletről.** Mezőssy Béla földművelésügyi miniszter egy újságíró előtt nyilatkozott az ingatlanforgalmi rendelet kihatásait illetően: — A birtokforgalmi rendeletnek, amelyet nemrég adtam ki, üdvös kihatásai már is mutatkoznak, főleg az erdélyi részekben, ahol nagyon veszélyes folyamat indult meg, amely a magyar birtokpolitikát teljesen lehetetlenné akarta tenni. Ez megakadt és ezzel megvan egyelőre a rendelet negatív eredménye. A legsürgősebb előkészületek történnek azonban oly irányban, hogy ha a remélhető békekötés folytán visszatérnek a harcstérrel azok, akiknek az eddigi foglalkozási águk a mezőgazdaság volt, ezek megtalálják az alkalmat arra, hogy főleg Erdélyben, a székely vidéken, ahol a vérvesztés a legnagyobb volt, földhöz jussanak és így szisztematikus munkával alakulhasson egy igazi székely határvidék.

— **Uj közraktarak Erdélyben.** A keleti exporttörékvések hatalmas támaszt nyernek abban az új részvénytársaságban, amelynek első szervezési munkálatai most vannak folyamatban. A mint értesülünk, az Angol-Osztrák Bank megvette az Albina brassói raktárhelyiségeit és már a legközelebbi napokban megalapítja az Erdélyi Nyilvános Közraktár Részvénytársaságot. Az új társaság alapítókéje másfél millió korona, vezérigazgatója Barta Antal, elnöke Sztéryi József nyug. államtitkár lesz.

— **Öt milliárd az olaszországi zsákmány értéke.** Hivatalos helyről származó értesülés szerint az olaszországi zsákmány értéke öt milliárd. Ebből csak az ágyuk értéke egy milliárd. A zsákmányt Németország és a monarchia között egy a kettőhöz arányban fogják felosztani.

— **Megérkeztek az első romániai internáltak.** Bukarestből jelentik: Tizenhatalmanként érkezett meg a katonai kormányzóság területére az első vonat, amely a központi hatalmak 950 alattvalóját hozta, akiket a románok hadifoglyokként Moldvába hurcoltak. A visszautazás a fronton át történt. A vonatok, amelyek az internáltakat hozzák, két napként közlekednek.

— **A kársegélyek megállapítása.** Az ellenséges betörés okozta károk pótlására kiutaltandó kársegélyeket és kamatmentes kölcsönöket a kársegélyezési bizottságok a vármegyék csiki részeiben minden arra ráutalt károsultnak megállapították és a vonatkozó jegyzőkönyveket Tolnay Lajos dr. főispán Szell József kormánybiztosnak kiutaltványozás végett már megküldötte Gyergyóban a kársegély megállapítások most vannak folyamatban és mihamarább befejeztetnek. A segélyek előreláthatólag január havában kiutaltatnak. A közalkalmazottak végleges segélyeinek kifizetésére pár hét alatt szintén sor kerül.

— **Cselédügyek.** A rendőrkapitány figyelemzteti a cselédtartó gazdákat, hogy: cselédet csak cselédkönyv mellett és pedig belső (házi) cselédet csak arcképpel ellátott cselédkönyv mellett szabad megfogadni; a cselédet a szolgálatba lépéstől számított 24 órán belül, a cselédkönyv bemutatása mellett a rendőrkapitányságnál be kell jelenteni. A ki fenti rendelkezések betartását, teljesítését elmulasztja, az idevonatkozó miniszteri rendelet értelmében 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

— **Megtalált erdélyi menekültek podgyásza.** Az erdélyi menekültek visszatérési alkalmából nagyon sok podgyász elveszett. Részben a jelzések leszakadtak róla, másrészt a nagy tömegben rosszul voltak irányítva. A Máv. igazgatósága az ország különböző állomásain összeszedte ezeket és körülbelül 700 darabot a nyugati pályaudvar raktárában helyeztek el. Az Erdélyrészi menekültek központi irodája (Budapest, IV., Gorióczy utca 11. sz. l. em.) felszólítja azon erdélyi menekülteket, akiknek csomagjuk elveszett, hogy az elvesztett csomag pontos tartalmát, külsejének alapos leírását, főként azt megemlítve, milyen különös, feltűnő tárgy volt benne, írásban küldjék meg az említett irodának, csatoljanak egy

meghatalmazást is, melyben megbízzák az irodát azzal, hogy ha a csomag megkerülne, azt nevükben átvegye és címükre küldje meg. Ezzel az iroda sok költségtől és fáradságtól fogja megkímélni a menekülteket.

— **Csikszereda város virilisei.** A város igazgató választmánya Ujfalusi Jenő dr. polgármester elnöke alatt a napokban állította össze a legtöbb adót fizetők 1918 évi nevjegyzékét. A nevjegyzék tagjai a következők: 1. Kapos Leo 1795 K 08 f, 2. Csikvm. magánjával 1649 K 17 f, 3. Dr. Tauber József 1433 K 48 f, 4. Dr. Hir-cu Hugo 1431 K, 5. Id. G. József 1144 K 10 f, 6. Dr. Szántó Samu 1128 K 20 f, 7. Dr. Daradié-Ferix 980 K 94 f, 8. Dr. Éthés Gyula 912 K 40 f, 9. Dr. Bocskor Béla 910 K 30 f, 10. Dr. Harmath Leo 885 K 08 f, 11. Dr. Veress Sándor 842 K 16 f, 12. Ifj. Gal Ferenc 774 K 75 f, 13. Pototzky Pal 763 K 48 f, 14. Szopos Elekue 768 K 01 f, 15. Dr. Csiki József 735 K 68 f, 16. Dr. Fodor Antal 731 K 50 f, 17. Keresztes Antal 689 K 20 f, 18. Dr. Zakariás Manó 666 K 66 f, 19. Dr. Kovács Gyárfás 661 K 02 f, 20. Czaka Béla 637 K 22 f, 21. Góczy Árpád 559 K 44 f, 22. Orbán János 537 K 16 f, 23. Dr. Nagy Beni 514 K 42 f, 24. Veress Elek 474 korona 48 fillér. Póttagok: 1. Dr. Kovács Albert 455 K 44 f, 2. Csikvármegye közönsége 449 korona 93 fillér.

— **Hósi halál.** Nagyalásnyoi Barcza Kálmán, a 82. gyalogezred hadnagya tizenkilenc éves korában az orosz harctéren 1916 június 5-én az olikai hídfőnél vívott ütközetben megsebesülve hősi halált halt. Holttestét az olikai csatatéren temették el.

— **Brassovármegye a hadikárok teljes megterítését követeli.** Brassói tudósítónk jelenti: Brassó vármegye törvényhatósági bizottsága gróf Mikes Zsigmond főispán elnöklésével tartott közgyűlésén elhatározta, hogy arra kéri a képviselőházat, hogy az erdélyi magyarság megerősítése céljából a háború által szenvedett összes károkat teljes összegükben térítse meg a lakosságnak. Hasonló állásfoglalásra kéri a többi törvényhatóságokat is. Elhatározta még a közgyűlés, hogy ha Ó felsége tervezett brassói látogatása, a város által neki ajándékozott töröcsvári vár megtekintésére, elmaradna, úgy a hódoló feliratot legközelebbi budapesti tartózkodása alkalmával brassói küldöttség nyújtana át.

Egy karácsonyfa meséje.

Nagy fenyvesek alján, zugó rengetegnek mélységes csendjében meghúzódva éltem. Vadvirágok fölé védőleg hajoltam; madár ha szállott rám, elringattam szépen. Kristálypatak fodra mesével altatott. Susogott, csobogott: hová viszi a hullámfodra a lehullott falevelét? Honnan? Hová? Meddig?

Talán messze oda, hol cifra kázakban, cifra kertekben, emberek laknak, hol nem a Teremtő a kertész, de ahol muzsikaszó, fényesség és kacagás az élet?

Ugy-e ott nincsenek zugó viharok, sötét éjszakák, villám tüzhalála, hideg tél palástja?...

Daloltunk, meséltünk. Élünk — édegettünk.

Egy tavaszra ébredő napon szomorúságra ébredtünk madárdallos otthonunkban. Eljöttek értem és még néhány szép kis fényő testvéremért. Kivettek gyökérből. Élve. Városból. Urak Nem értették könnyörgő szavunkat, esdő kérésünket, hogy fáj minden idegzálunk, vérzünk, hogy belepustulunk a válásba, hogy nekünk is drága a szülőföld rüge, kedves az otthon!

Féláljultan, összekötözve egy szekérbe tettek és vitték — vitték nagyon messzire.

Siró homokba ültettek egy szomorú, lezárt ablaku cifra háznak cifra kerítésébe. Tüzes, meleg nyárban dideregye fázunk. Nap égette; por, szárazság kinozta illatos ágainkat; a tündérszép kertben idegeneknek, hontalanoknak éreztük magunkat s az erős honvágy lassan-lassan fogyasztotta amugy is tengődő élet-erőnket.

Idők multak. Karácsony közeledett. Csillagos fehér éjszakában haza álmodoztam. Már csak egyedül, magánosan álltam a szomorú

cifra háznak cifra kerítésében. Reszkettem a vágytól havas világom, puhaágyam, erdei csobogó patakom, mesétmondó zugó rengetegem után.

Haza!... haza!... suttogtam annak a kis fényes csillagnak amit még otthonról ismerem s egyedül maradt meg testvéremnek.

A nagy éjszakát megelőző sejtelmes csendben csodát vártam, mikor észrevettem, hogy a kerítés rácsozata között gyermekszemek tapadnak reám. — Tiszta tükörében állhatatos, csillogó vágygal. Kis kezük reszketve simogattott; szívüknek lázas dobogása rózsákat csókoltt üde arcukra.

Rég nem érzett édes melegség futott át rajtam: lám a kis Jézuska reám is gondolt, nekem is küldött a világmegváltó szeretet fényéből egy kis sugárt! Hogy simogatnak azok a tiszta szemek; kicsi lényüknek minden óhaj-tása hozzám tapad! Én vagyok számukra az élet, az egész világ minden boldogság, mi csak belefér egy gyermekszívbe.

Zöld lombjaimat meghajtottam előttük néma hódolattal s reszketve figyeltem suttogó szavukat.

És szólt a kis leány:

Ne bántsátok szegényt... én sajnálom... ő is olyan hontalan, mint mi vagyunk, azt mondta anyuka...

— Mire a két fiú:

Annál inkább illik mi közénk... legyen a mi karácsonyfánk, hátha így azt képzeljük, hogy otthon vagyunk... nagy Harzita aljában, messze Csikországbán...

Hargita! Otthon! Csikországa! — kiáltottam reszkető örömmel — kis barátaim, édes

testvéreim, hisz én is ott születtem! Ott születtem Hargita mélyében, zugó rengetegének zöld mohaágyában, hol csendes, hallgatag mélységes az élet, hol a szerelem örök törvényt tart, hol a nyár csak futó öröm, s hosszú fehér éjszakát borít reánk a tél, de a szeretet — igaz, nagy és őszerejében.

Mondom nektek, nem fáj, cseppet nem fáj, mikor kis barátaim óvatosan kifeszítették gyökereimet s hátukra véve rohantak velem otthonukba.

Csak arra vigyáztam meg ne sebezék szuró tüleveleim kicsi kezüket, rózsás arcukat.

Gyökérben kitépve, lassu haldoklással, csillogón, égőgyertyákkal álltam gyökérbeben kitépott, hontalan székely testvéreim között.

Felsírtak a szívek körülöttem; suttogó szavakban, tört mondatokban adták egymásnak, hogy szent karácsony estéje a hontalan menekülőknek a vértanu ünnepe.

Hogy fáj szívüknek az ünnepi barangszó, fáj az ima, fáj a könny, a vigasz. Minden. Minden szív felém hajolt, minden szem reám tapadt. Én voltam számukra egy darab szülőföld. Az otthon. Maga a menyország.

És én csillogó halotti diszembben, boldog halálomban feléjük sugároztam kihűlő szívemnek ajándékát: szüzi fényóllatomat. A reményt! Illuziót! Beloptam magamat a szívükbe, hogy higgyenek, reméljenek egy boldogabb eljövendő szent ünnepekben!

Én is hiszek abban, hogy a menekülő szívek engem sem felejtnek el soha, az idegen otthon fájó keservében eltöltött karácsonyestéjének gyéren világított, szegényes, boldog kis fényőfacskáját.

W. F. A.

Utközben.

Haragosan sötét az Olt...
Ily haragos régen nem volt.
Mért haragos? Megkérdezem.
Beszéljen el mindent nekem!

„Két év alatt selyemmezóm,
Neked csak is tüskét termett?
S patakod kristály vizében,
Lábát megsebzé gyermekeid?

Fenyőm minden ága-boga,
Szurós volt és megszagattott?
Családod erre jártába,
Egy pohár vizet sem kapott?

Erdős ormomnak zord szele
Kergette el, családodat?
Nem talált sehol nyughelyre,
Csikország bércel alatt?

Virág, madár, fű, természet...
Nem szerettek, úgy gondolt?
S míg a tetőt elérheted,
Gyimes ormán kigyul a hold?

Oh nem... Oh nem! Nem így volt az.
Megfordítva áll a panasz.
Rendelkeztél, mindent tettél,
Dehogynem szeretted,
Ez tiszta való s szent igaz.

Vigy türelmet s szeretetet
Utad vezessen bárhova...
Különben nyugodt életet,
Nem lelsz itt a földön soha!

Lent vagyok a kies völgyben.
Lelkem uszik a gyönyörben!
Most már tudom, hogy miért volt
Haragosan sötét az Olt...

Sz. K.

— **Az elhurcolt tuzsok visszatérése.** A románok által Moldovába hurcolt tuzsok nagy része már utban van hazafelé. Értesülésünk szerint a hazaérkezők között vannak a Gyergyóbékásból elhurcolt tuzsok is, köztük a község derek jegyzője, Csató József is, kiket álmukban leptek meg az oláh hordák. Tudósítónk a következő békásiak közeli érkezését jelenti! Csergő Viktor gyógyszerész és családja, Csergő magával hozta a raducancuii fogolytáborban levő összes tisztjeink és önkénteseink névsorát is. (Legközelebb módunkban lesz ezt is közreadni). Továbbá: Simon Marton bankigazgató, Lőrinc István vámszedő, Csathó József községi jegyző. Utóbbi három családjával együtt, sőt Csathó tizenketted magával, akik közül a legnagyobb gyermeke is 14 éven aluli.

— **Tanulók a hadikölcsönért.** A gyergyóújfalvi elemi iskolai tanulók Szántó Adám kántor-tanító lelkes felhívására 1—10 koronás adományokból a hetedik hadikölcsönre 1000 koronát jegyezték.

— **Egy orosz asszony Magyarországra jött az ura után.** Egri tudósítónk jelenti: Még 1914-ben került fogságunkba Lechmann Stefan orosz katoná, aki lublini származású. Az orosz foglyot a fogolytáborból egy verpeléti gazdaságba vezényelték munkára. Az orosz szorgalmas munkás volt, csak családja sorsa nyugtalanította, amelyről hosszabb ideje nem kapott semmiféle hírt. Tegnapi este azután, amikor Lechmann a pincében dolgozott, egy asszony kereste, aki nagynehezen értette meg a cselédekkel, hogy Lublinból jött az ura után. Lechmann feljött a pincéből és megdöbbenve állt meg egy pillanatra, azután a felesége elé rohant. Az asszony megmozdulni sem tudott a megráztottságtól, majd percekig ölelték és sirva csókozták egymást. Később, amikor kissé magához tért, elmondta, hogy két héttel ezelőtt a lublini katonai parancsnokságnál tudta meg, hogy az ura Magyarországon dolgozik. Tizenkét napon át utazott Lublinból, csak hogy viszontláthassa az urát. Az orosz fogoly felesége kijelentette, hogy nem megy vissza Lublinba, Verpeléten akar maradni. Ebbeli szándékát a községi jegyzőnek is bejelentette és kérte, hogy utaljanak ki számára segínyt, hogy meg tudjon élni. Ezt a kérését most fogja tárgyalni az egri főszolgabíró.

„**A 8 órai Ujság**“ a főváros legkésőbbben megjelenő estilapja, a legújabb híreket tartalmazza. Előfizetési ára egy hónapra 2 korona 50 fillér, negyedévre 7 korona.

— **Mi lesz a hadikölcsönrel?** A központi hatalmak és Oroszország békekövetei már leültek a zöld asztalhoz és a béke reménye köszönti a karácsonyt. Katonáink acélosan kitartanak a győzelemig és csak azok mutassanak közönyt, akik pénzzel segítik a béke diadalát? A hetedik hadikölcsön próbája annak, hogy Magyarország, ha verrel győz, anyagilag is erős arra, hogy fiai pajzson térjenek az otthonukba. A hadseregszállítók, kik leszedték a vámját a háborúnak, tolkodjanak most is, amikor a hadikölcsön jegyzéséről van szó. A békét hozza közelebb, aki hadikölcsönt jegyez. Nyiregyháza városa, amely 400.000 koronát jegyzett a hadikölcsönre, elhatározta, hogy jegyzését 600.000 koronára emeli fel.

Ha butorokat akar venni
ne sajnálja az utat M.-Vásárhelyre és tekintse meg
SZÉKELY és RÉTI
erdélyrészi butorgyár részvénytársaság
kamarai szállítók

BUTORTERMEIT.

Ebédlők, uri és hálószobák, szalonok, vas- és rézbutorok, szőnyegek, függönyök, zongorák, hatalmas választékban, jutányos árak mellett.

— **A régi nyugdíjasok ügye.** A régi nyugdíjasok tudvalevőleg sokkal mostohább helyzetben vannak, mint ama kollégáik, a kik később kerültek nyugdíjállományba. Lakbérnyugdíjuk nincs, gyermeknevelési díjat, állandó háborús segínyt nem kapnak, s jóléti kedvezményekben sem részesülnek. Jogos panaszaikkal ismételten fordultak négy éven át a kormányhoz, de hasztalanul. Úgyükben a Nyugdíjasok Országos Szövetségének küldöttsége ma Wekerle Sándor dr. miniszterelnöknél tisztelegte Csáky Adorján gróf dr. vezetésével, a ki rámutatott arra, hogy ezek a nyugdíjasok valósággal éhínségnek vannak kitéve; némelyikük havi 50—100 koronából tengődik családjával. A miniszterelnök kijelentette, hogy minden lehető meg fog tenni érdekükben; elmegy majd a legmesszebbmenő határig, de sokat nem ígérhet, mert az állam nem bír el újabb nagy megterheléseket.

Fizesse elő
a magyar értelmiség
napilapját

AZ UJSÁG-OT

Megrendelési cím:

„AZ UJSÁG“ KIADÓHIVATALA
Budapest, VII., Rákóczi-ut 54. sz.

2-3

— **A szilveszteri záróra.** A ministerium a tüzelőanyaggal való takarékoságról szóló rendelet rendelkezéseivel szemben ma kibocsátott rendeletével megengedte, hogy a december 31-éről január 1-ére hajló éjszakán a nyilvános étkező helyiségek és az egyesületek (kaszinók, társaskörök) helyiségei éjfel-

után 1 óráig maradhassanak nyitva. A más-nemű szórakozó, mulatózó stb. helyiségekre nézve az idézett rendelet rendelkezései érintetlenül maradnak.

— **A határszéli román iskolák kisajátítása.** Brassói tudósítónk írja: A határszéli vármegyék román iskoláinak kisajátításáról szóló törvényjavaslat még nem került a Ház elé, sőt valószínűen nem is lesz szükség arra, hogy törvény formájában kötelezzék az egyházi hatóságokat az átadásra. A nagyszebeni görög-keleti román konzisztórium elhatározta, hogy nem várja meg a törvényes kényszert, hanem önként adja át mindazokat az iskolákat, a melyekre az államnak a maga biztonsága érdekében szüksége van. A kisajátítási eljárás előkészítése helyett a kultuszminister most külön népiskolai kirendeltséget szervezett a nagyszebeni kormánybiztosság mellé. A kirendeltségnek, mely a román felekezeti iskolák államosítására hivatott, Pogány Frigyes ministeri osztálytanácsos, a neves statisztikus a vezetője. A kirendeltség tegnap érkezett meg állomáshelyére, ahol külön autóbussal bocsátottak rendelkezésére, hogy mindegyik iskola átvételével a helyszínen tárgyalhasson. A kirendeltségnek az is feladata, hogy a magyar nyelv tanítását közvetlen ellenőrizze és így valószínű, hogy működését, amelyet egyelőre féltve kontemplált, állandósítani fogják.

Karácsonyi és Ujévi AJÁNDÉKTÁRGYAK

nagy választékban kaphatók.
Mindennemű óra- és ékszer-
:: javítások elfogadtatnak ::
**Szalkay Dezsőné óra- és ékszer-
rész-üzletében Csikszeredán.**

4-6

Hölgyek figyelmébe!

9 éves amerikai praksissal ajánlom magam azon hölgyeknek, kiknek megbízható szakavatott szülésznőre van szükségük. Lakásom: Arpad-utca 15. szám, földszint, ajtó 9.
Özv. Priska Joachimné, okleveles szülésznő, Kolozsvárt. 4-4

Értesítés.

Van szerencsém értesíteni Csikszereda város és vidéke közönségét, hogy **szobafestő és mázoló műhelyemet** megnyitottam s e szakmába vágó munkákat a legjutányosabb árak mellett elvállalok és a legpontosabban elkészítek.

A n. é. közönség szives támogatását kérve, maradok kiváló tisztelettel

**Antal Gyula, festő
Csikszereda.**

2-3

BOR, nagyban eladó
Szöllősi Samunál, Székelyudvarhelyt.

7-